

Østre Jong gård

En grønn møteplass mellom fjorden og Tanumåsen
med gangavstand til Sandvika by

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	4
Mulig bruk av Østre Jong gård	6
Landskapsanalyse Østre Jong	8
Adkomst og mulig ferdsel til Østre Jong gård	10
Østre Jong gård – Et bynært kulturlandskap	12
Grønn Lunge i Sandvika	13
Hovedhus i sveitserstil	14
Nærhet til dyr og dyrke sitt eget	15
Bevaring av landbruk og skog slik NINA ser det	16
Sandvikselva – en viktig fiskeelv	17
Østre Jong gård i kunsten	18
Kulturminner i nærmiljøet	20
Historisk topografi	21
Historiske funn fra bronsealderen	22
Bevaring for fremtiden	23

Utarbeidet av landskapsarkitektene Holo & Holo AS
for og i samarbeid med Tanum Vel i 2018/2019.

Sammendrag

Østre Jong gård er en av de eldste gårdene i Bærum med historie tilbake til bronsealderen. Siden midt på 1980-tallet har gården stått tom og bærer sterkt preg av manglende vedlikehold. Eier av gården har ønsket å nedbygge jorda med boliger, men dette har ikke fått politisk flertall i kommunen.

Bakgrunn:

Tanum Vel har fått landskapsarkitektene Holo & Holo AS til å lage et forslag over mulig bruk av gården som sikrer bevaring av det bynære kulturlandskapet og åpner gården som en grønn møteplass for innbyggerne i Bærum. Tanum Vel tenker seg gården som en møteplass der landbruk, gjerne i småskalaform, kombinert med undervisning og aktivitet for barn og unge, står i fokus. Kulturlandskapet må bevares.

Friluftsliv og aktiviteter i ”hundremetersskogen” kombinert med adkomst til Tanumåsen for dem som vil gå lengre, gjør Østre Jong gård helt unik med beliggenheten nær Sandvika sentrum. Østre Bærum har Sæteren gård med aktiviteter for

store og små, og nå har Bærum kommune muligheten til å utvikle noe lignende i vestre Bærum på Østre Jong. Sandvika by trenger en slik grønn lunge, som i gangavstand fra sentrum er like nærme som Kalvøya. Tenk hvor viktig byparkene er for de store byene.

Nærheten til Bjørnegård med bl.a Claude Monets malerier og Monetlåven på den ene siden og Grå-Jong (Mellom-Jong) med Jongscenen på den andre siden, viser at kulturelle aktiviteter også har sin plass her. Mellom gårdene går det en eldgammel gårdsvei som leder videre opp til marka. Kommunen har allerede kjøpt Sykkelsmedgården ved Bjørnegårdssvingen og sammen med Østre Jong er det bare fantasien som setter grenser!

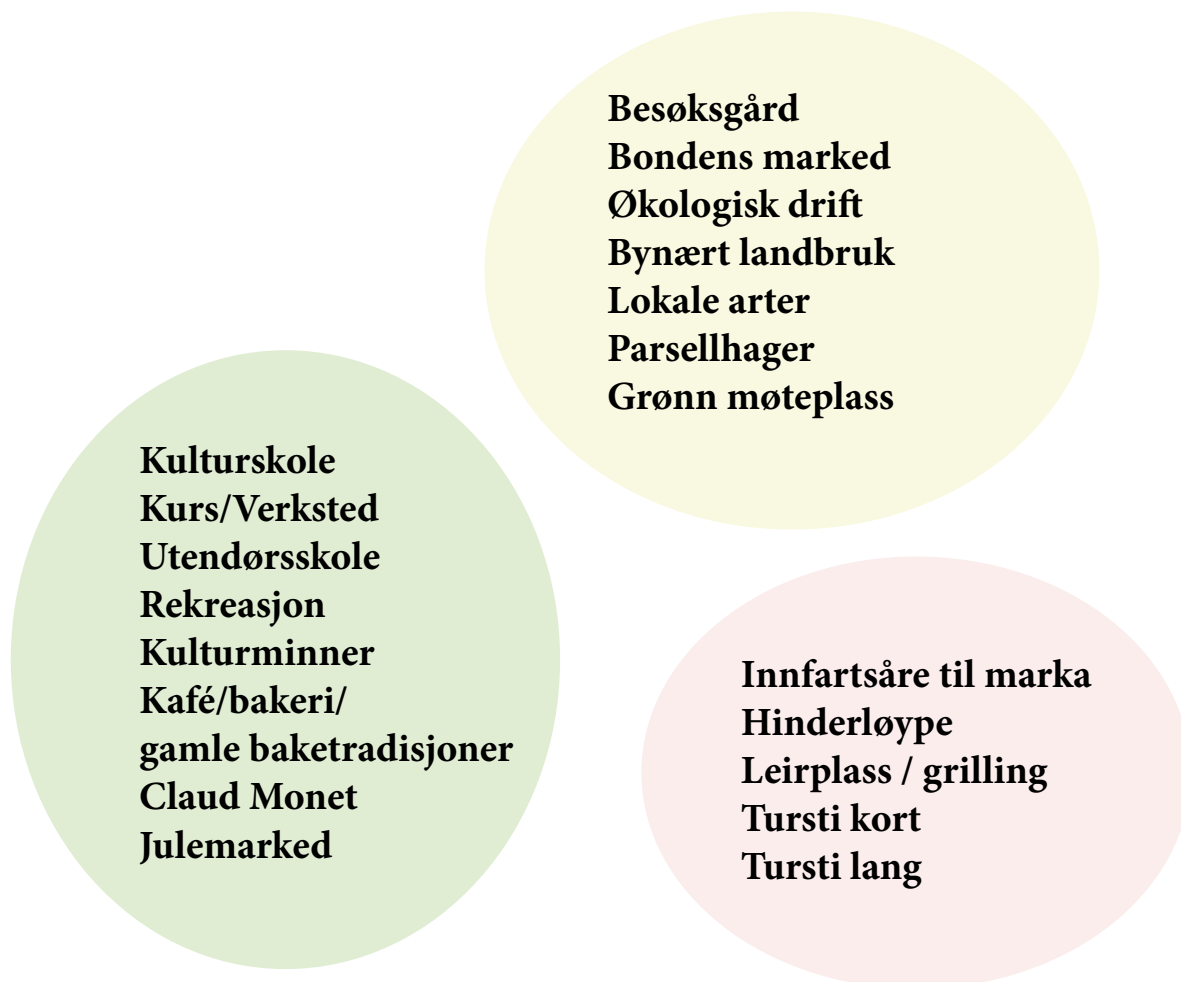
Illustrasjonsfoto

Konklusjon:

Tanum Vel ber Bærum kommune om å utrede grønn og framtidig bruk av Østre Jong gård med tun, innmark og utmark. Kommunen bør gå i dialog med eierne av Østre Jong for å kjøpe gården for å sikre denne og kulturlandskapet for allmennheten. Tilrettelagt med grønne aktiviteter og som innfallsport til Tanumåsen og Vestmarka kan Østre Jong gård bli et like viktig friluftsområde for befolkningen som Kalvøya og Kadettangen er i dag. Den kulturelle rammen blir et ekstra pluss som innbyr til kulturelle aktiviteter.

Mulig bruk av Østre Jong gård

Et stort område i nærhet til mange mennesker gir meget gode muligheter for variert bruk. Området ved Østre Jong vil kunne benyttes til alt fra et enkelt turmål til organiserte aktiviteter og formidling av kunnskap.

Østre Jong gård har en solrik beliggenhet oppe på flaten i den nordlige delen av tomten, med god fremkommelighet for alle og er godt egnet for dyrking av grønnsaker, frukt og korn.

Det sentrumsnære området er også svært godt egnet for publikumsrelaterte aktiviteter som utendørsskole, parsellhager, turstier, gapahuker og som besøksgård.

Det er gode adkomstmuligheter til gården, både til fots, med sykkel, offentlig transport og buss.

Ved å rehabilitere og gjenreise bygningene, vil disse også kunne tjene som kafé, undervisningsrom og til kursvirksomhet.

Jordene kan brukes til parsellhager, skolehage og videreutvikling av eksisterende arboret (samling av forskjellige trær som trives i det lokale klimaet).

I skogen kan det etableres enkle stier både for lokale turer for å se på vegetasjon og dyrelivet, og til turvei som leder opp på Tanumåsen, Tanum kirke og videre mot marka.

Leirplass med gapahuk og faste grillplasser innbyr til utendørsaktiviteter for barnefamilier.

Eksempel på frukthage og parseller

Gode turveier kan lede opp til Tanumskogen

Hage med frukttrær

Dyrehold og undervisning

Parsellhage og fellesdrift

Opplevelser med dyr

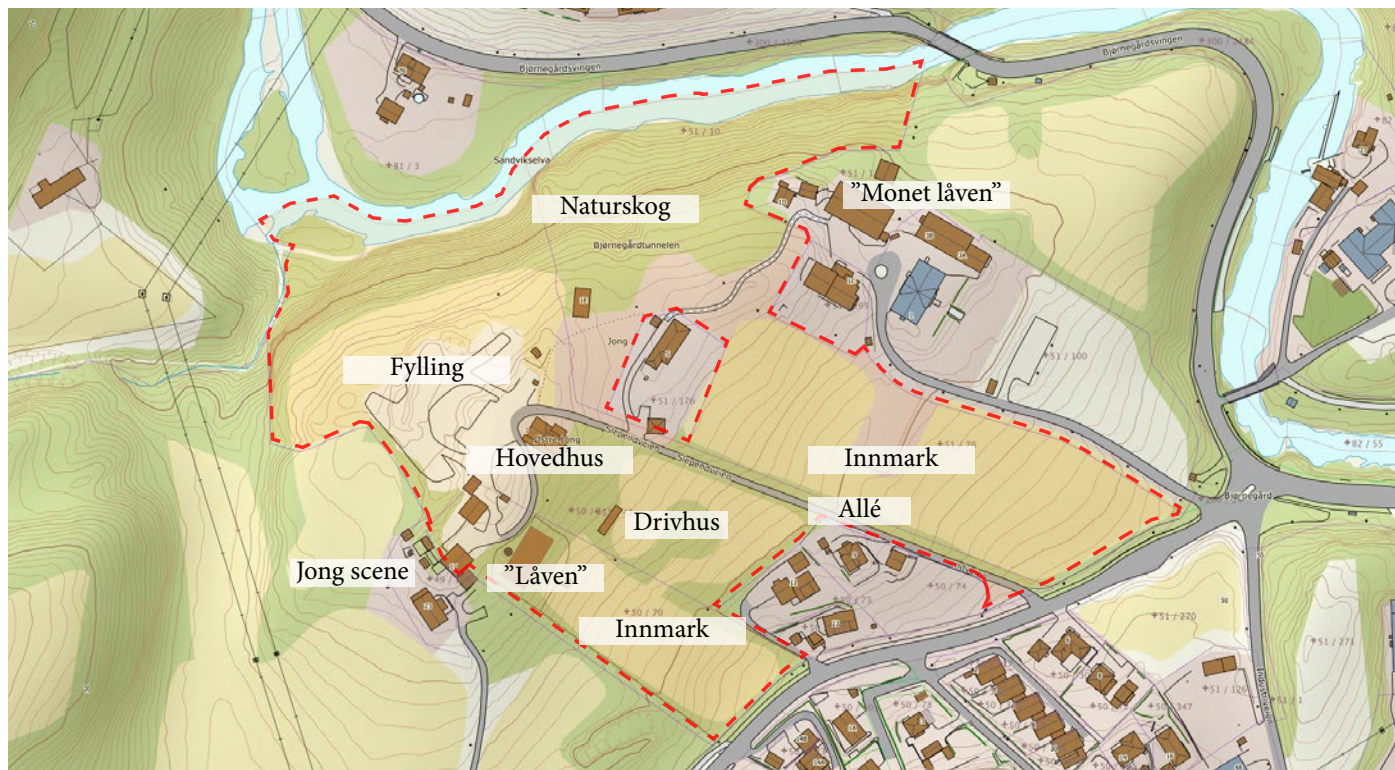
Uteundervisning

Bål plass og gapahuk

Landskapsanalyse Østre Jong

Østre Jong gård har en unik beliggenhet i et bevaringsverdig miljø og en størrelse som er meget godt egnet til allsidig ferdsel og bruk for fellesskapet.

Beskrivelse:

Østre Jong gård har gårdsnummer 50 og er på ca 58 mål. Hovedhuset på Østre Jong ligger godt plassert på eiendomens høyde, med en rett allé opp fra Slependsveien.

Senterlinjen fra hovedhuset leder utover hagen og innmarken nedenfor, hvor drivhuset ligger inntil arborétet. Hovedhus har forfalt og må rehabiliteres.

Låven til gården ligger vest for hovedhuset. Denne har falt ned, men grunnmuren står fortsatt.

Skogen i nord består av gammel løvskog og ligger nordvendt mot Sandvikselven som er en betydelig lakseelv på Østlandet hvor 330 meter av den sydlige elvebredden tilhører Østre Jong.

Det er en fylling/masselager nedenfor hovedhuset, på nordsiden som må fjernes.

Mulig bruk:

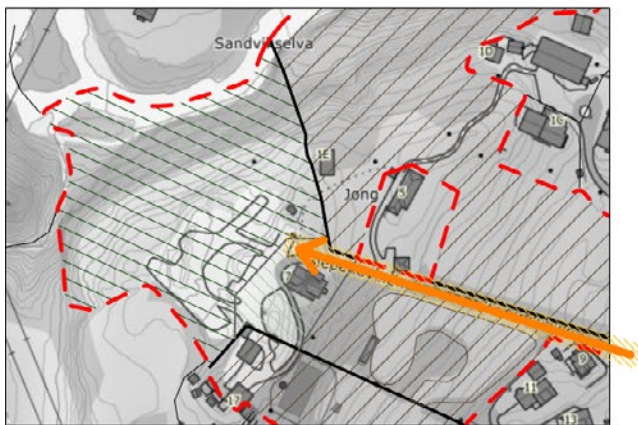
Østre Jong bør videreføre gårdsdriften på en måte som forener kunnskapsformidling og rekreasjon.

Fyllingen må fjernes/planeres og vil sammen med skogen i nord bli et området godt egnet til dyrehold, beite, undervisningsdrift og aktivitetsplass.

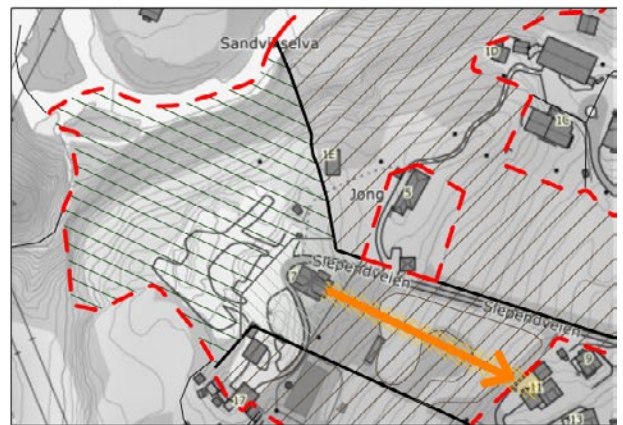
Hagen på nedsiden mot Slependsveien kan enkelt rehabiliteres. Innmarken nedenfor drivhuset er godt egnet som frukthage og til parseller som vil kunne bli en flott forlengelse av hagen. Øvrig innmark egnes til dyrking av korn, grønnsaker, gress for dyrehold og som arealer for parsellhager.

Tursti bør gå gjennom gårdstunet og/eller på nedsiden av området der det nå er fylling, med utsikt over Sandvikselva.

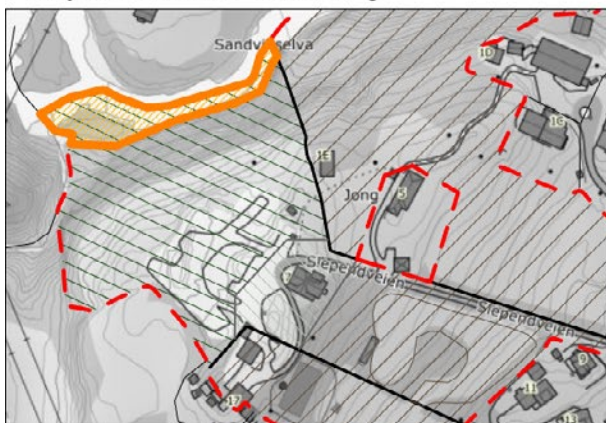
Adkomst opp etablert allé

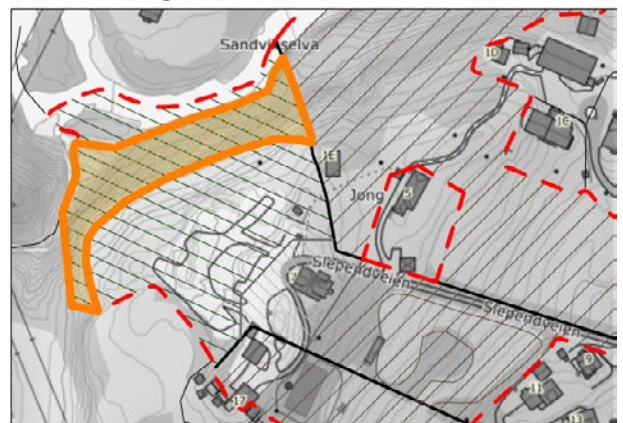
Senterlinje hovedhus

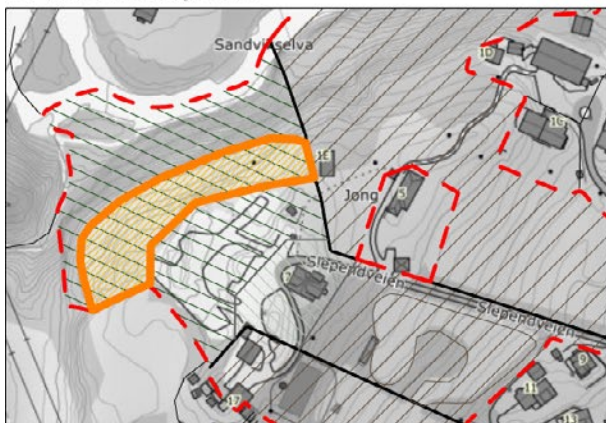
Deler av Sandvikselva og den lille øya som tilhører Østre Jong

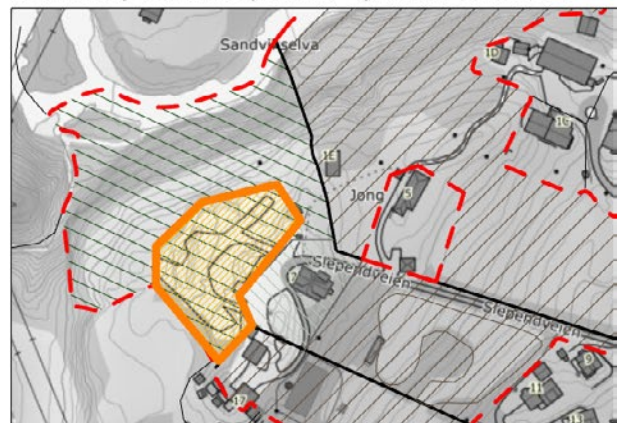
Gammel skog ned mot elva

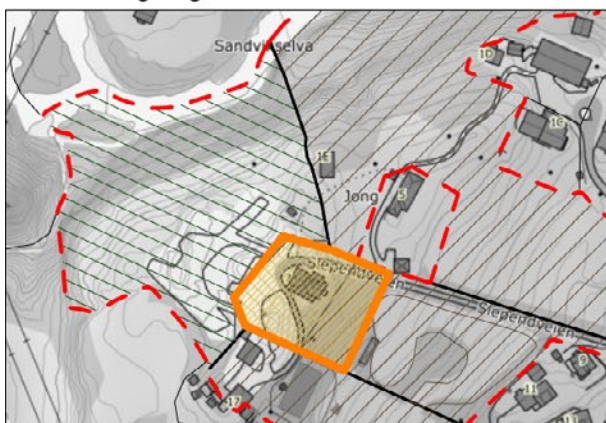
Den øvre skogen kan brukes til beiter eller for undervisningsdrift

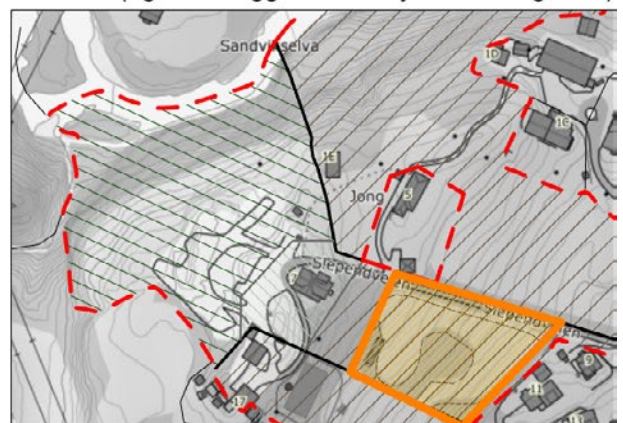
Fylling i naturområde må rehabiliteres og kan brukes til jordbruk, dyrehold og andre aktiviteter

Gårdstun og hagen kan enkelt reetableres

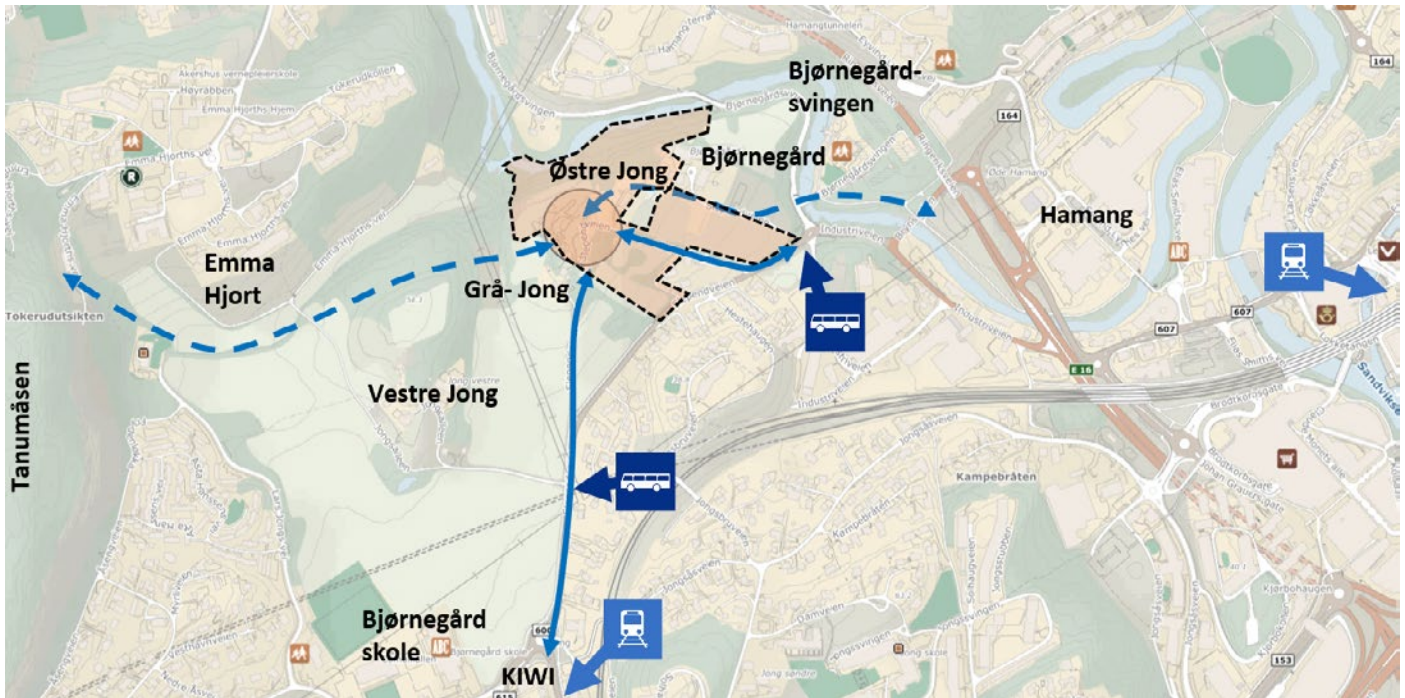

Jordet nedenfor er godt egnet for parsellhager og frukttrær (og de omliggende for dyrkemark og korn)

Adkomst og mulig ferdsel til Østre Jong gård

Et økende behov for fysisk aktivitet blant befolkningen sammen med et nasjonalt ønske om redusert bruk av bil, styrker behovet for gode forbindelseslinjer fra befolkede områder og ut til naturen.

Østre Jong ligger nær bussholdeplassene Bjørnegårdsvingen og Jongsbruveien med henholdsvis 350 og 600 meters gangavstand. Fra togstasjonen Slependen er gangavstand ca 1,1 kilometer og fra Sandvika stasjon 1,4 kilometer.

I grøntbeltet langs Sandvikselva er det fin turvei helt fra Kalvøya og opp til Wøyen og derfra videre både mot Lommedalen og Sollihøgda. Med omlegging av E16 vil trafikken reduseres betydelig og adkomsten til og fra Sandvika vil bli enda hyggeligere.

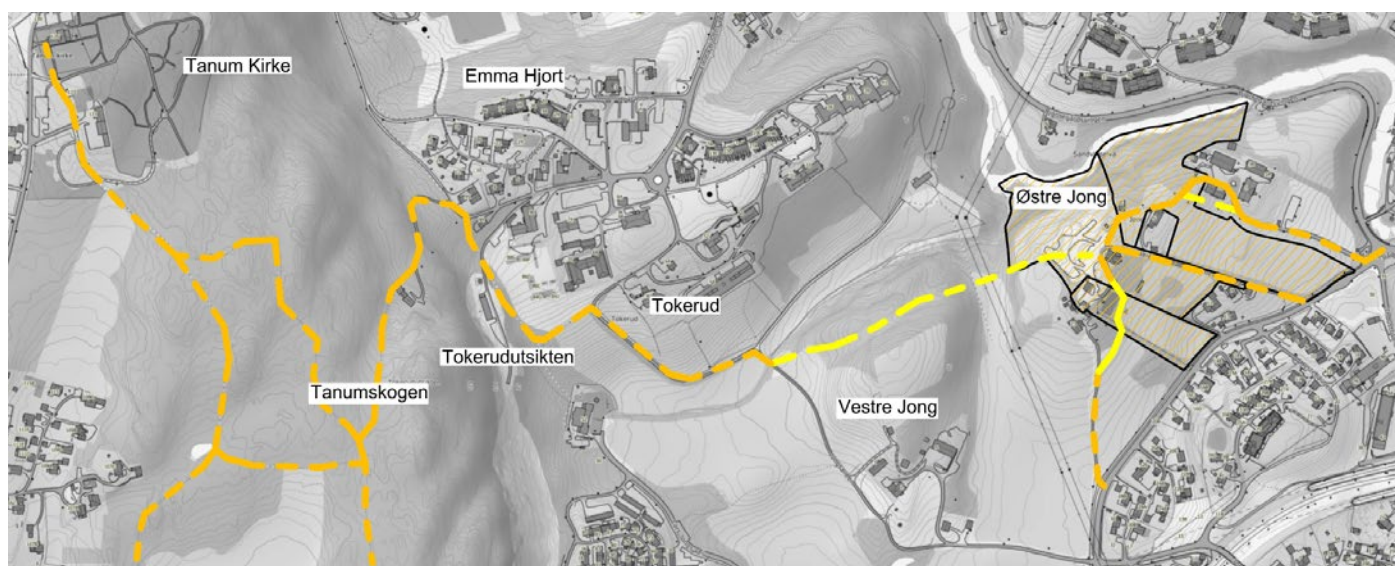
Den gamle gårdsveien på Østre Jong

Østre Jong kan bli et naturlig krysningspunkt som knytter et godt utviklet gang/sykkelveinett langs Sandvikselva til tursti opp til Tanumplataået og videre til Vestmarka.

Via Østre Jong har man muligheten til å etablere en unik gangvei gjennom et grønt belte hele veien fra Sandvika, via Tanumskogen og videre opp til Vestmarka.

Det er veletablerte stier som allerede binder disse områdene sammen (markert i oransje), og det er bare et par korte felt (markert i gult) som trenger å etableres.

Fra tunet på Østre Jong er det ca 1 kilometer med tursti opp til Tokerudutsikten i Tanumskogen, og dermed har man kommet opp på Tanumplataået hvor det er gode turmuligheter både mot Ståvivannet i nord og Vestmarka i vest.

Tanumskogen strekker seg fra Øvre Ås i syd og til Tanum kirke og Kirkerudbakken i nord med utstrekning ca 1,7 km lang og 600 meter på det bredeste. Det er et godt turveinett i skogen, og det er flere flotte utsiktspunkter med utsikt mot Drøbak, Nesodden, Oslo og Kolsåstoppen.

Vestmarka er et stort skogsområde som strekker seg til Skaugumsåsen i syd, mot Lier i vest og Sollihøgda i nord. Vestmarka har et godt tursti- og løypenett og er et svært mye benyttet tur- og skiområde for både Asker, Bærum og Oslos befolkning.

Tanumskogen danner østre ramme for Tanumplataået som strekker seg fra Staver og Furuset i syd, til Stovi og Skui-gårdene i nord og til Holo i Vest. Fra Tanum Kirke leder en gammel ferdselsvei over Tanumplataået forbi Bjerke og gjennom Ringi på vei til Vestmarka.

Østre Jong kan bli et naturlig krysningspunkt som knytter et godt utviklet gang-/sykkelveinett langs Sandvikselva til tursti opp til Tanumplataået og videre til Vestmarka.

Østre Jong gård – Et bynært kulturlandskap

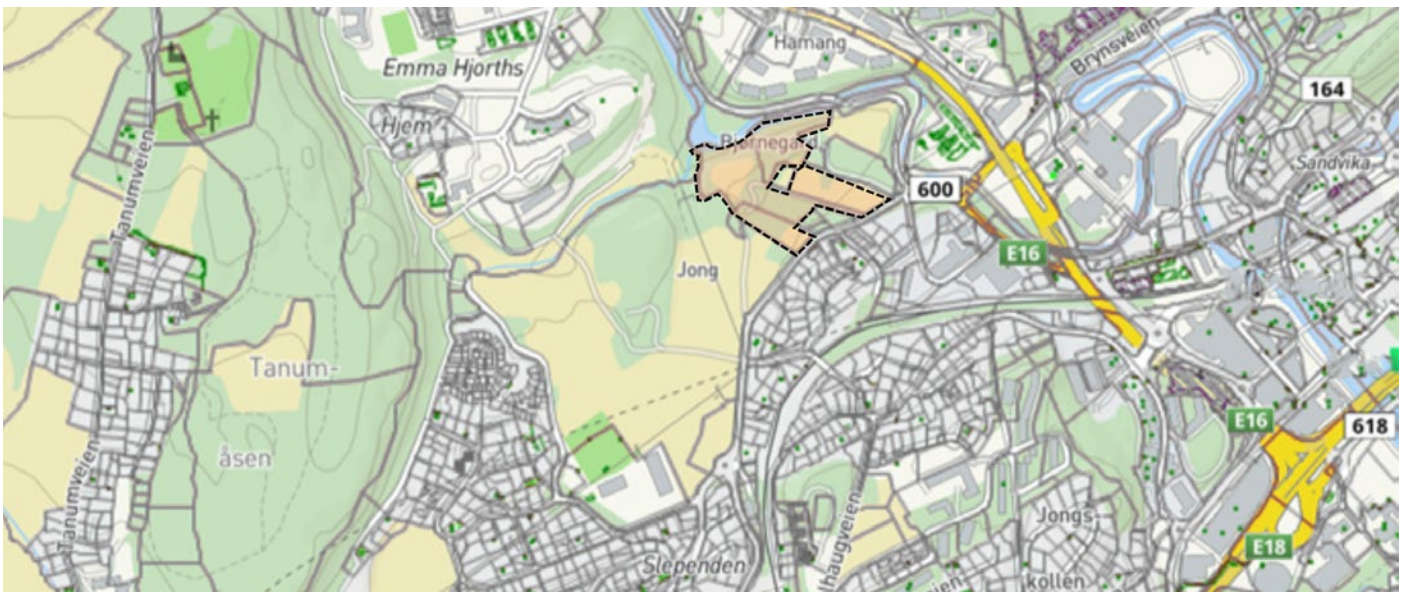
Østre Jong gård er en av de eldste gårdene i Bærum og har historie allerede fra bronsealderen. Gården ligger på en åsrygg med Sandvikselva mot nord og øst og Jongjordene og Tanumsåsen mot vest. Mot syd ligger Jongsåsen og Sandvika i sydøst, bare 10 minutters gange unna.

«Akershus amt nr. 1: Situations Carte over den Gothaltsche Kaaber Werckets Circomference: Akershus» fra 1757, Kartverket.

Tidlig bosetting bevitnes med bronsealdergravrøys og funn av tykknakket flintøks. Jong-gårdene var av de første navngitte kalkleverandørene til byggearbeider ved Akershus festning i 1557.

I 1914 ble AS Slependen Kalkfabrikk etablert og ble drevet frem til 1940. Gården hadde teinested i Sandvikselva og egen vaskeplass ved «Vaskeberget» der Jongsbekken møter elva, rett nedenfor Sykkelsmeden.

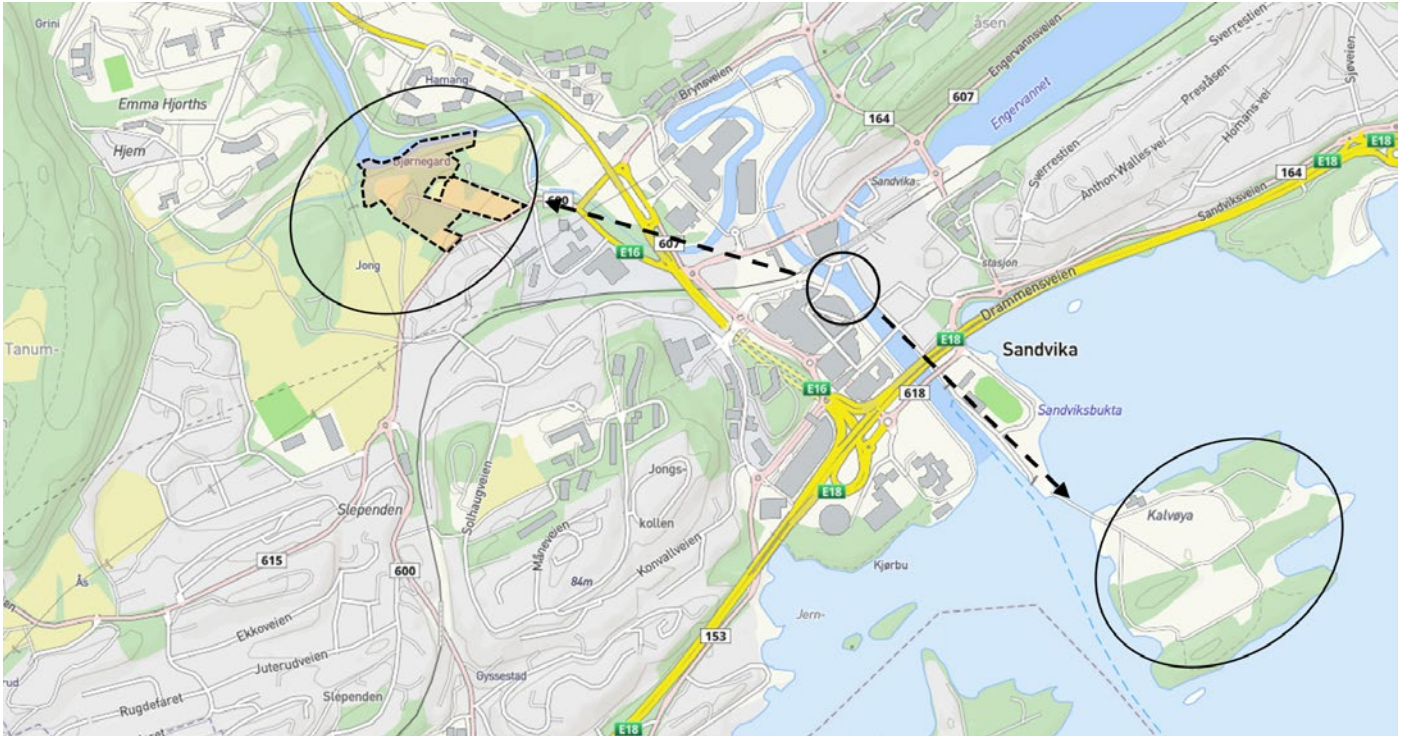
Østre Jong i sonen mellom kulturlandskap og tettbebyggelse.

Sandvika by er nå i en rask vekstfase hvor det er viktig å sikre både kulturmiljø og de nære naturområder. Bysentrum strekker seg utover, og fortetting er en naturlig konsekvens. Samtidig utvider de ytre grensene seg og ledig areal blir naturlig brukt til bygg og infrastruktur. Derfor er det svært viktig å etablere og bevare de grønne lungene allerede tidlig i en bys utvikling.

Allerede nedbygget mark vil ikke reverseres tilbake til grønne lunger i fremtiden, så det er nå vi bestemmer hva som skal holdes av for fremtidige generasjoner. Jong er en del av den gamle gårdskulturen i Bærum og med sin plassering ligger den sjelden nær et bysentrum med den unike egenskapen å ha gangavstand til og fra det offentlige transportknutepunktet som Sandvika stasjon er.

Grønn Lunge i Sandvika

Landbruksområdet på Jong-gårdene er et betydelig grøntområde som er større i areal enn Kalvøya. Kalvøya anser vi nesten som «i Sandvika» og faktisk har Jong tilnærmet lik gangavstand fra Sandvika sentrum.

Sammenligning av avstand og størrelse, Kalvøya og Østre Jong

Med riktig forvaltning nå vil vi kunne sikre et unikt landbruksområde med store kultur- og rekreasjonsverdier. Å ha gangavstand og fri tilgang til både sjø og landbruk er viktig nå og vil bli enda viktigere etter den forestående sentrumsutviklingen som er på trappene i Sandvika.

Oslo by fokuserer på «Fjordbyen» parallelt med sin satsing på bilfritt byliv:

«Fjordbyen er et prosjekt som skal frigjøre dagens arealer ut mot sjøen og benytte disse til fremtidsrettet byutvikling med bolig, rekreasjon og næring på en slik måte at byen åpnes mot fjorden. En stor del av arealene som i dag benyttes til havnevirksomhet vil bli utviklet til andre formål. På denne måten skal fjorden bringes inn som en del av byen og åpnes til glede for Oslos befolkning.»

Sandvika jobber med en tilsvarende mulighet og kan samtidig etablere en tilsvarende, unik lenke mot skog og landbruk som generasjoner fremover vil ha glede av.

Jong ligger tilknyttet det smale belte av gammel skog som ligger inntil Sandvikselva og er en del av en viktig grønn korridor til og fra sentrum. De gamle skogene er urørt mark hvor naturen går sin naturlige gang og gir en viktig grobunn for et mangfoldig dyre- og planteliv. Utbygging og endring av disse områdene er så godt som irreversible, og det går ikke å reetablere «gammel skog».

Som man ser av kartet, utgjør selve elva mye av området som skraveres som grønt og området øst for Jong i Bjørnegårdsvingen er allerede hugget ned for utbygging.

Hovedhus i sveitserstil

Det gamle hovedhuset på Østre Jong er bygget i klassisk sveitserstil, en stilart som var fremherskende i nordeuropeisk trearkitektur fra ca. 1840 til ca. 1935, med utpregede detaljer og utsmykninger som de sjeldne buegangene. Huset er i to etasjer og ligger høyt plassert i terrenget med en klassisk tretrapp sydvendt mot den gamle hagen.

Hovedhuset på Østre Jong

Hovedhuset har stått ubebodd siden 1980-tallet og bærer sterkt preg av manglende vedlikehold. Bak sveitserfasaden er det grunn til å tro at det befinner seg en laftet bygning, og den kan være i langt bedre stand. Det må også nevnes at bygningen har et tårn som er en kopi av tårnet på Kjørbo gård, et tårn som vi også finner kopiert

på rådhuset i Sandvika, både gammel og ny del.

Hvis viljen er til stede, så kan hovedhuset reddes. Låven har rast sammen og en kopi kan evt bygges opp på nytt på den gamle grunnmuren.

Nærhet til dyr og dyrke sitt eget

Interessen for ren og sprøytefri mat er stigende, og kan vi bidra til å stimulere barn og voksne til sammen å øke kompetansen og interessen rundt dette, har vi oppnådd noe viktig.

Illustrasjonsfoto

Dyrene har en naturlig ro, fri for stress og mas, og leder oss til å trekke pusten og følge deres bedagelige tempo. Å klappe en hest, mate en kalv eller sitte med en kanin på fanget har gitt god trøst til mange som ikke blir forstått av sine egne. Med skog, beitemark og jorder vil Østre Jong kunne brukes til aktiviteter som «Inn på tunet», Bondens marked og Åpen gård.

Dersom et av husene kan benyttes til våningshus for noen som vil drive besøksgård, kan det bli permanent dyrehold på gården.

Det er unikt for en by å ha landbruksområder i gangavstand fra sentrum. Med flere barnehager og skoler i umiddelbar nærhet, som Jong, Bjørnegård, Emma Hjort, Sandvika, Gjettum og Valler, har Østre Jong en unik plassering med tanke på undervisningsbruk.

En parsellhage er et område hvor enkeltpersoner, familier og skoler kan leie et areal hvor de kan dyrke sin egen mat.

Parsellhager er et sosialt samlingspunkt og en utmerket arena for kunnskapsutveksling.

Bevaring av landbruk og skog slik NINA ser det

”Bærums innbyggere verdsetter høyt arealer som kan brukes til friluftsliv, tur og rekreasjon. Et godt samarbeid med landbruket er viktig for å legge til rette for ferdsel i kulturlandskapet. En tilrettelagt ferdsel vil redusere tap, skader og ulemper for landbruket. Ferdes du i kulturlandskapet er det viktig å vise ansvar og ta hensyn til gårdsmiljø, landbruksdrift, dyre- og planteliv.”

Fra kommunens «Informasjon om landbruk» fra 2014

Illustrasjonsfoto

«Hvis beiting og jordbruksdrift opphører, vil jordbruksarealene etterhvert gro igjen med ny skog. Kulturlandskapet er i stadig forandring og skifter med naturgrunnlag, årstider og driftsformer.

I Bærum er det mange som slåss om de samme arealene til ulike formål. Med den enorme befolkningsveksten og utbyggingen er det stort behov for å bevare kommunens grønne preg.»

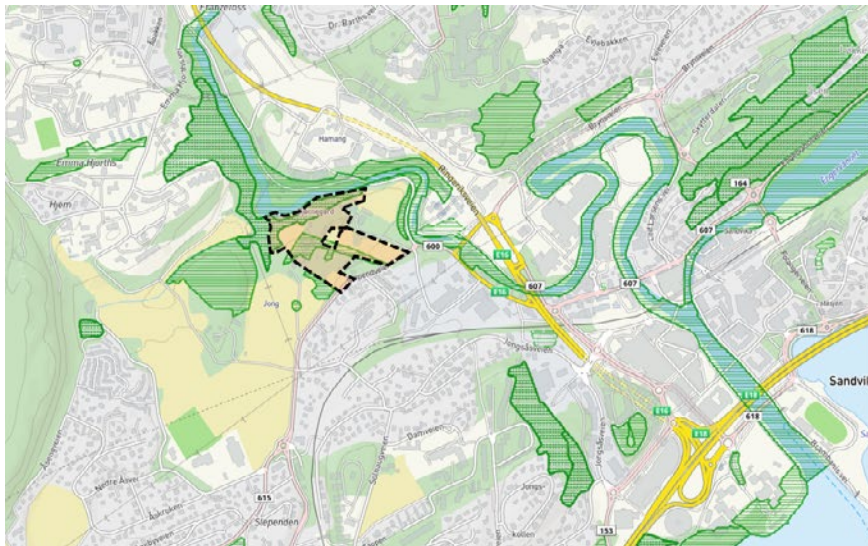
Fra kommunens «Informasjon om landbruk» fra 2014

«Bevaring av gammel skog er viktig for bevaring av både biologisk mangfold og skogens karbonlager. Dette er i liten grad fanget opp i dagens skogpolitikk. Dette landskapet huser over halvparten av våre kjente stedegne arter, og nær halvparten av alle truede arter. Mange av disse artene lever utelukkende på gamle trær, visse treslag eller død ved. Eller de har andre spesifikke krav til leveområder som gjør at de er avhengige av den naturlige skogdynamikken for å overleve. Slik uforstyrret skog vil imidlertid ikke være mulig å opprettholde i områder med aktivt skogbruk.»

Fra NINA – Norsk institutt for naturforskning

Sandvikselva – en viktig fiskeelv

Sandvikselva slynger seg mot og gjennom sentrum før den møter utløpet til Engervannet og renner ut i Oslofjorden. Dette er en viktig laks- og ørretelv, og Østre Jong har en betydelig elvestrekning som det er viktig å verne om og bevare.

Morten Merkesdal i Sandvikselva

Sandvikselva har sitt utspring ved Kutjern nord for Gyrihaugen i Ringerike kommune. På sin tre mil lange vei ned til sjøen utenfor Sandvika renner elva gjennom marine avsetninger med store forekomster av kalk. Vassdraget har derfor en stor tåleevne mot sur nedbør og en stabil pH verdi nær 7.0 som er en ypperlig verdi for alt liv i elven.

Laks og sjørøret vandrer naturlig opp til Bjørum Sag i Isielva og til Wøyen Mølle i Lomma. I forhold til vannmengden innehar elva en av de tetteste bestandene med laks og sjørøret i Norge. Yngelen vokser opp til smolt i elven og vandrer ut i sjøen om våren og er da ca. 2 år gammel. Når den vender tilbake i fra sjøen etter ett til to år, så er vekten økt til ca 1.7 – 6 kg. Sandvikselva er den største bidragsyteren til sjørøretfisket i indre Oslofjord.

Sandvikselva har meget liten normalvannføring og er en typisk flomelv. Elva er stri og har forholdsvis få holer nedenfor Tangen bru. Ovenfor Tangen bru har vi «Langhølja». Dette er en lang stilleflytende og dyp høl med en lengde på ca 300 meter. Denne hølen er «hjertet» i Sandvikselva, hvor den oppvandrende fisken stopper i lengere perioder, for så å gå videre ved neste flom. Her overvintrer det også en god del sjørøret etter gytingen. Når våren kommer, slipper den seg ut med vårflommen.

Info hentet fra Vestre Bærum Sportsfiskere, om Sandvikselva.

Østre Jong gård i kunsten

Østre Jong ligger i et område med rik kulturarv og kulturskatter som det er viktig å bevare i sine naturlige omgivelser, fremfor at dette skal bli stående igjen som inneklemt enheter i tett, nedbygd landskap.

DE TRE KONGSDØTRE I BERGET DET BLÅ

I kveldingen kom de fram til en stor, grom gård.

Erik Werenskiolds illustrasjon av Jong

Eventyret om ”De tre kongsdøtre i berget det blå” i ”Asbjørnsen og Moes Samlede Eventyr” ble illustrert med Erik Werenskiolds illustrasjon av Grå-Jong med Østre Jong i bakgrunnen.

Erik Theodor Werenskiold (1855-1938) var en av de toneangivende innen norsk kunst- og kulturliv og bodde i Bærum fra 1889. I 1886 dannet han og hans venner fra studietiden i München den såkalte «kunstnerkolonien» på gården Fleskum i Bærum. Her var ekteparene Werenskiold og Skredsvig vertskap, mens Kitty Kielland, Harriet Backer, Eilif Peterssen og Gerhard Munthe var betalende gjester. I motsetning til sine malerkolleger malte Werenskiold få landskapsmotiver fra Bærum, men han beriket oss med mange illustrasjoner.

Nabogården Bjørnegård var opprinnelig en del av innmarka til Jong og ble skilt ut i ca. år 1000. Hovedhuset til Bjørnegård eies av Bærum kommune, men den vakre låven som Monet malte, er en del av Østre Jong gård.

Ved å se Østre Jong som er del av en større helhet som bør bevares, er det naturlig å også inkludere den kjente Monetlåven. Dette bygget kan tenkes brukt som kulturhus for barn og unge, verksteder, øvingslokaler, base for tilrettelagte arbeidsplasser i forbindelse med andelslandbruk og annen aktivitet.

Låven på Bjørnegård som ligger rett ved siden av Østre Jong gård og ble malt av Claude Monet

Claude Monet (1840 -1926) var en fransk impresjonistisk maler, som bodde tre vintermåneder på Bjørnegård Pensjonat i Bærum i 1895. Han er en av de mest kjente franske impresjonistene og er blitt kalt «lysets maler».

Da Claude Monet bodde på Bjørnegård, malte han berømte motiver fra Bærum og deriblant låven på Bjørnegård, også kalt "Monetlåven".

Andre kjente motiver fra Monet er selve Løkke bro og Kolsåstoppen, motiver han malte ved flere anledninger.

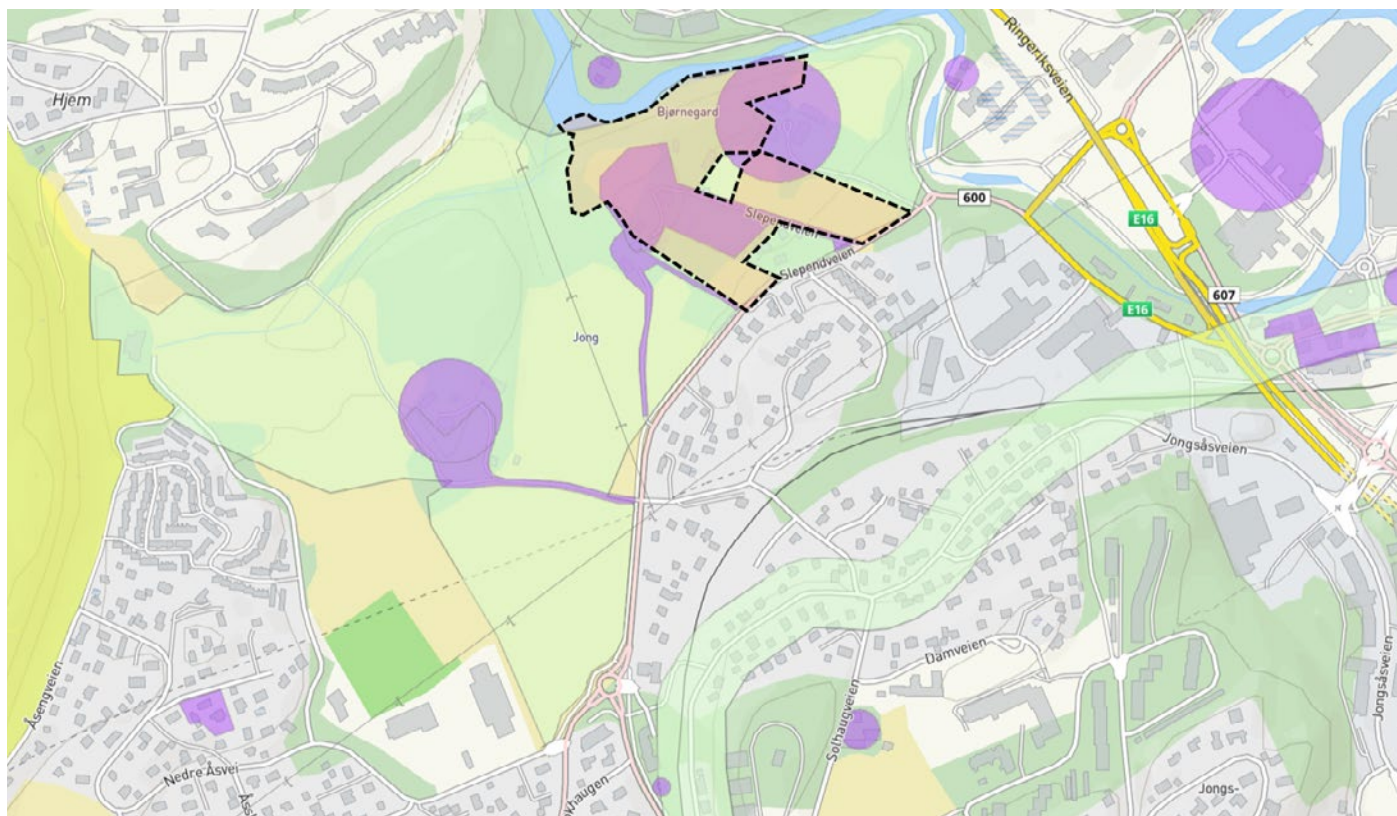

Løkke bro og Kolsåstoppen, malt av Monet.

Kulturminner i nærmiljøet

Kartet viser viktige kulturminner i området, og det er tydelig at hele Østre Jong er et viktig kulturminne både med tanke på kulturmiljø. De gode mulighetene for flere adkomstveier gjør Østre Jong ekstra godt egnet til allmenn bruk.

Den opprinnelige navnegården Jong var en fullgård fra eldre jernalder. Navnet kommer sannsynligvis av det gammelnorske jórangr. Første stavelse jór, som betyr hest, og angr, som betyr fjordarm eller vik, altså Hestevika. Landhevingen kan forklare navnet.

Kulturminner på og omkring Østre Jong

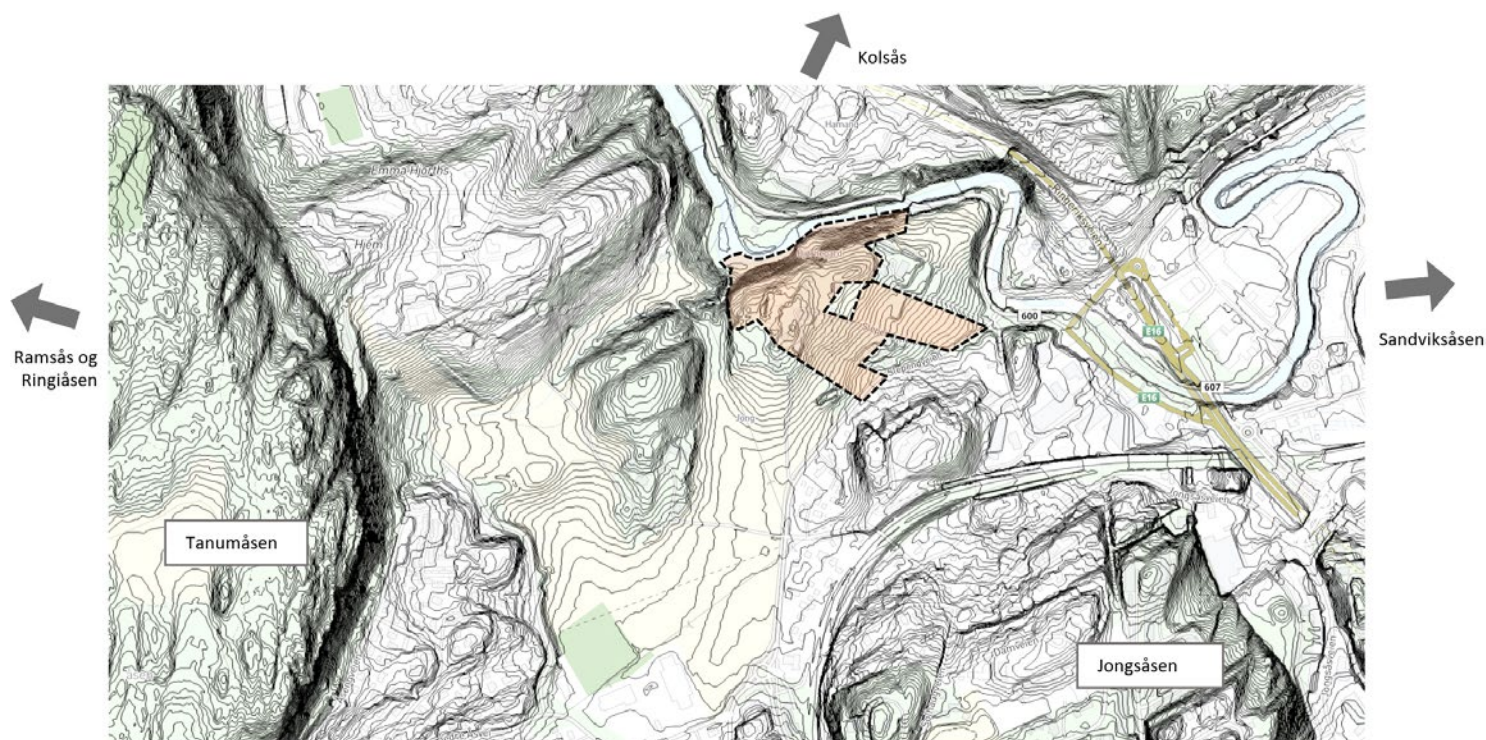
§2: «Bærum kommune har en svært rik kulturarv, med et stort mangfold av kulturminner fra steinalderen til vår egen tid. Spesielt nevnes den eldste tiden, nettopp synliggjort gjennom utgravningene på Wøyen gård og den nyeste tiden med Bærums mange spennende boliger fra det 20. århundre. Naturgrunnlaget er unikt, og har vært grunnlaget for vår bosetting og varierte næringsutvikling fra kysten til marka.»

«Kommunen har mange ulike områder som har bevart sin stedsidentitet, men enkelte områder har mistet en del av sitt kulturhistoriske særpreg. Som eksempel kan nevnes Sandvika, der utviklingen har medført at ca 100 kulturminner er revet i tiden 1977 - 2007, og flere av de gjenstående kulturminnene er truet av utbygging. Samtidig har utviklingen ført til at byen har fått utvikle seg og vi har fått nye bygg som kommer til å bli fremtidens kulturminner»

Fra kommuneplanen om kulturminner og kulturmiljøer

Historisk topografi

Bærum er et kupert landskap med mange gårder hvor det ble dyrket mat på alle jorder og teiger innimellom åsene. Kommunen er kjent for sin topografi og navnet har mest sannsynlig sitt opphav i det norrøne «Bergeimr» som er satt sammen av ordene «berg» og «heim» og betyr «landet mellom bergene».

Jong gårdene ligger i det typisk kupert landskapet som er navngivende for Bærum

Jong gård (opprinnelig Jórangr) er opphavet til navnet på den sydligere Jongsåsen som synes så godt fra fjorden og Jong ligger nettopp blant de store karakteristiske lavaåsene Kolsås, Ramsås og Ringiåsen og de lavere åsene Jongsåsen, Tanumåsen og Sandviksåsen.

Denne beliggenheten blant åsene, som er typisk for Bærum og grunnlaget for navngivingen av kommunen, ga også grunnlag for allsidig drift. I flere hundre år var kalkbrenning en viktig næring i Bærum som gjenspeiles i kommunevåpenet som er en stilisert kalkovn.

På Tanum, Jong og Brønnøya finnes kalkovner som tidlig dannet et grunnlag for næringsliv utenfor tradisjonelt jordbruk i Bærum.

Historiske funn fra bronsealderen

Sommeren 2002 foretok KHM (Kulturhistorisk museum) i Oslo en utgravning av en bronsealdergrøys på Hestehaugen, på gården Jong Østre i Bærum kommune. Det ble funnet brente bein, rakekniv i bronse og keramikk, men også et mer uvanlig funn i gravkontekst; en helleristningstein med motiv av ett par fotsåler.

Helleristningsstein med fotsålemotiv funnet i bronsealdergravrøys på Jong.
Foto: © 2016 Kulturhistorisk museum

Bronsealderen fant sted mellom steinalderen og jernalderen og er tiden da menneskene gikk over fra å lage sine verktøy av stein til å lage noen av dem av bronse. Funn fra denne perioden er sjeldne, spesielt i bynære strøk.

«Den tidligere registrerte gravrøysa viste seg å inneholde to graver: En primærgrav som har vært den opprinnelige graven, og en sekundærgrav som lå litt ut mot kanten av graven. Det er veldig vanlig i gravminner både fra bronsealder og jernalder at man har benyttet samme gravhaug eller gravrøys til flere begravelser. Hovedgraven på Jong besto av et kammer lagd av leirskiferheller, hvor man har plassert en urne med beina av den døde personen. Man fant også mye brente bein og keramikk i kammeret som viser til dette. Eksperter på bein (Osteologer) har

undersøkt beinene fra graven og kan fortelle at de har tilhørt en voksen person i alderen 40 - 50 år. Mest sannsynlig en mann.

Under en stein i hovedgraven ble det også funnet en rakekniv av bronse. Denne har den døde fått med seg som gave inn i døden og etterlivet. Rakekniven er av en type som arkeologer kan plassere i tidsperioden 1100 - 900 f.Kr. Ut fra begravelsesritualene og denne rakekniven vet vi at gravrøysa på Jong er fra yngre bronsealder (ca. 1100 - 500 f.Kr).»

*Hentet fra Akershus fylkeskommune,
Kulturminner i Akershus.*

https://www.akershus.no/ansvarsomrader/kulturminner/kulturminner-i-akershus/barum/?article_id=203005

Bevaring for fremtiden

”Jordbruket bidrar til å pleie og bevare kulturlandskapet, som med sine kulturminner og naturmangfold har betydelig nasjonal verdi.”

fra Regjeringens ” Bevaring av kulturlandskap ”

Illustrasjonsfoto

”Bevaring av kulturminner, kulturmiljøer og naturmangfold i jordbrukslandskapet er avhengig av bruk og vedlikehold.”

”Der landbruksvirksomhet endrer karakter eller opphører, endres også kulturlandskapet. I tillegg påvirkes det av endrede klimaforhold. Viktige arealer gror igjen, uerstattelige bygninger forfaller og arter går tapt.”

”Det er generelt stor interesse i samfunnet for å ta vare på jordbrukets kulturlandskap.”

fra Regjeringens ” Bevaring av kulturlandskap ”

Med en voksende by og en økende befolkning med et sterkt behov for rekreasjon og tilhørighet mener vi det er viktig å bevare Østre Jong nå.

Her kan barn og unge lære og erfare hvordan maten kommer fra jorda, og med slik kunnskap øker forståelsen for å forvalte matjord og kulturlandskap.

For våre og fremtidens barns kunnskap og viktigheten av å være utendørs for å lære, har Jong en unik beliggenhet med sin umiddelbare nærhet til skoler og offentlig transport.

Utarbeidet av landskapsarkitektene Holo & Holo AS
for og i samarbeid med Tanum Vel i 2018/2019